

GERGELY László Zsolt

Terhelésillesztési mutatók háztartási méretű kiserőműves rendszerek esetében

Témavezető:

Dr. Csoknyai Tamás

ELŐADÁS TARTALMA

- Terhelésillesztési mutatók általánosságban
- Új mutatók napelemes rendszerek méretezésére
- Kitekintés - Elszámolási rendszer változása & bevezetett mutatók
- Fogyasztóoldali befolyásolás - DSM

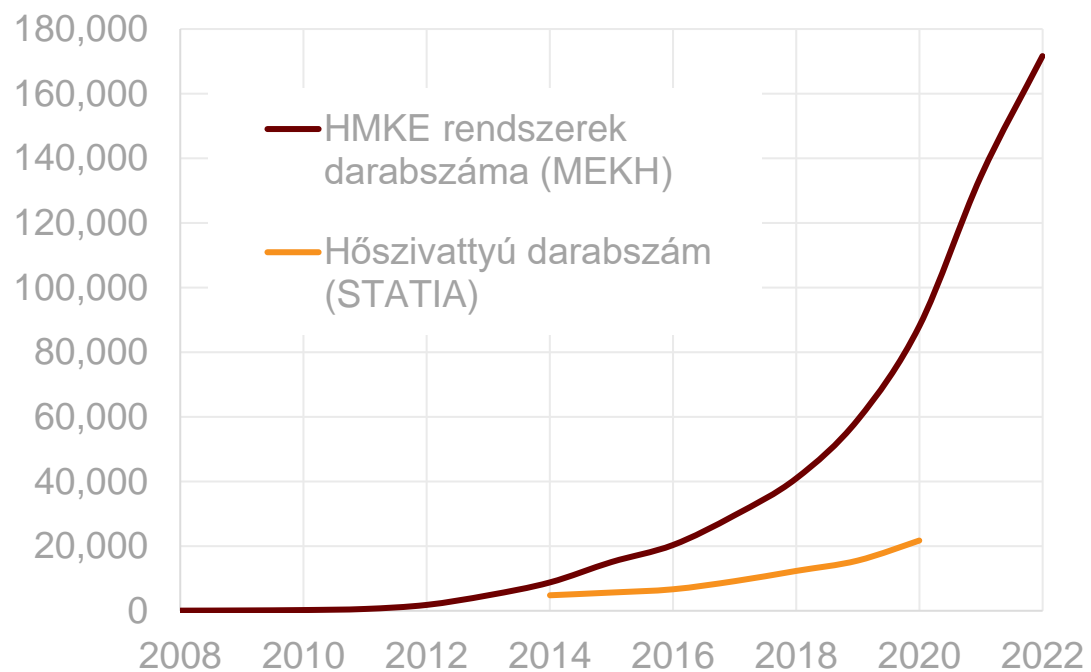
ELŐADÁS TARTALMA

- Terhelésillesztési mutatók általánosságban
- Új mutatók napelemes rendszerek méretezésére
- Kitekintés - Elszámolási rendszer változása & bevezetett mutatók
- Fogyasztóoldali befolyásolás - DSM

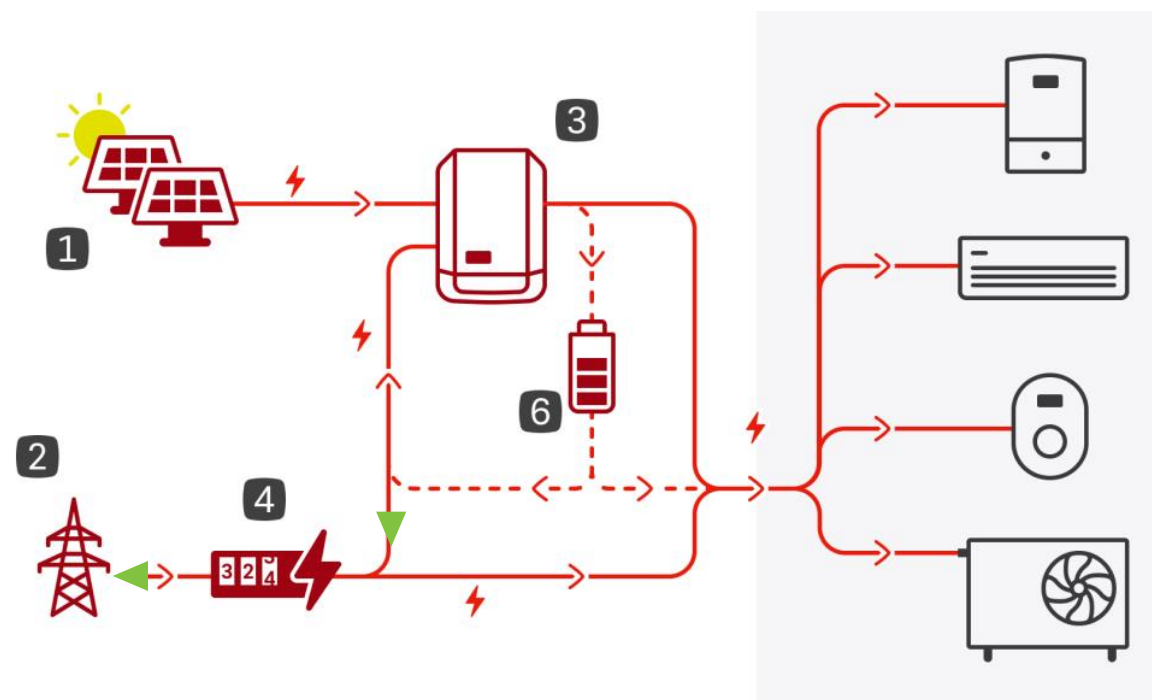
KERETRENDSZER

Energiaátmenet

Változó épületenergetika

Változó fogyasztói szokások

EGYIDEJŰ(TLEN)SÉG JELLEMZÉSE

Termelési és fogyasztási időszakok eltéréseinek problémarendszere

Termelés

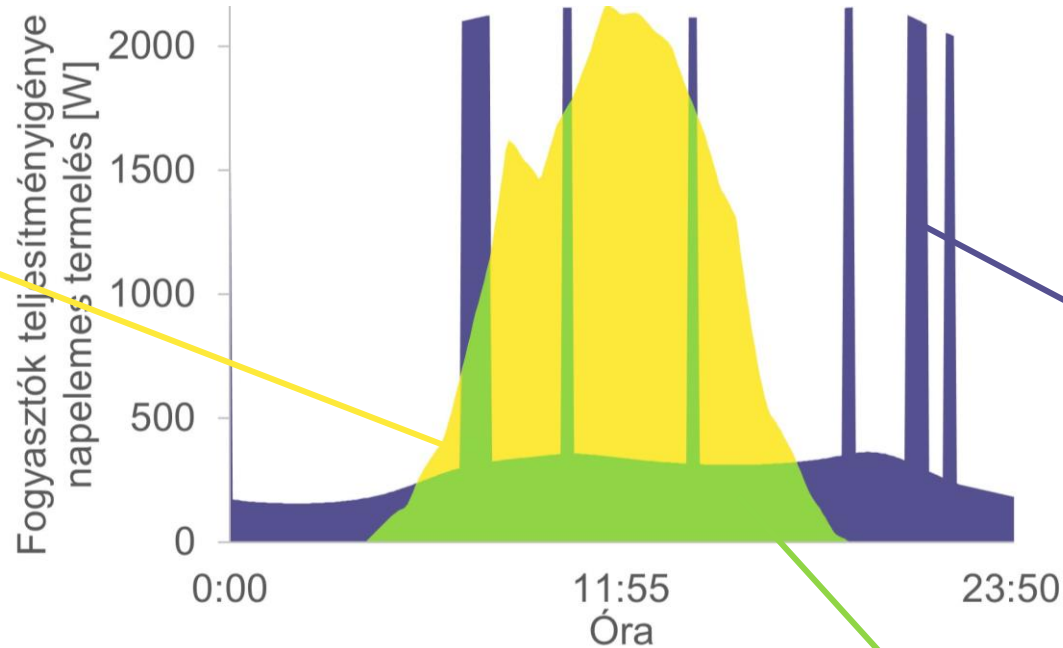
- Napelemes termelés
- Napon belüli ingadozás
- Éven belüli ingadozás

egyidejűség

Felhasználás

- Villamosenergia berendezések felhasználásának időszakossága (esti csúcs)
  - Évszaki sajátosságok (hőszivattyús fűtés/hűtés)

Visszatáplálás a hálózatba

Hálózathoz vett energia

Napelem közvetlen felhasználása

TERHELÉSILLESZTÉSI ÉS HÁLÓZATHASZNÁLATI MUTATÓK

Termelési és fogyasztási időszakok eltérésének problémarendszere

	<u>Terhelésillesztési mutatók</u>	<u>Hálózathasználati mutatók</u>
<u>Helyi adatok alapján</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Terhelés és felhasználás egyidejűségének jellemzésére<ul style="list-style-type: none"> • Önfogyasztás • Önellátás • <i>Loss-of-load probability</i> • <i>Generation-to-demand ratio</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Termelés és felhasználás „párosítatlan” részének jellemzésére<ul style="list-style-type: none"> • Grid interaction index • Capacity factor • <i>Peak power indicators</i> • <i>Dimensioning rate</i>
<u>További adatigénnyel</u>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Mismatch compensation factor</i> • <i>Market matching</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Profile addition indicators</i> • <i>Coincidence factor</i>

TERHELÉSILLESZTÉSI MUTATÓK

Önfogyasztás és önellátás

Önfogyasztás – self-consumption

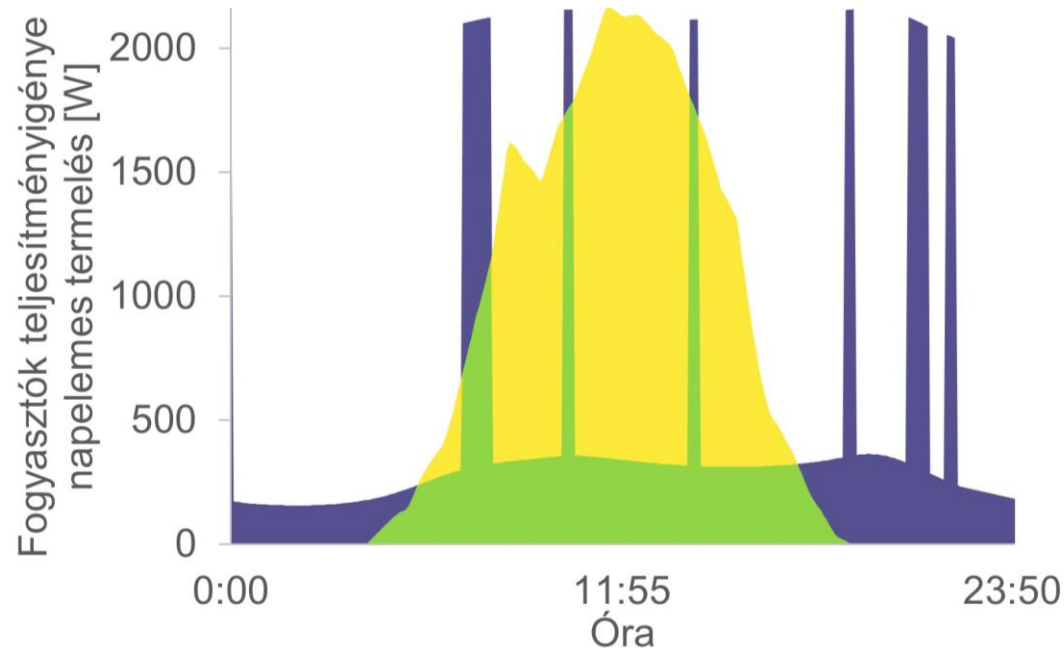
- Megmutatja, hogy a napelemes termelés mekkora hányadát használja fel közvetlenül az épület

$$SC = \frac{C}{B+C}$$

Közvetlenül hasznosított napelemes termelés

Összes napelemes termelés

- 'A' Hálózatról fedezett energiaigény
- 'B' Hálózatba táplált PV többlettermelés
- 'C' Saját napelemből fedezett energiaigény

self-sufficiency – Önellátás

- Megmutatja, hogy a napelemes termelés mekkora hányada fordítódik közvetlenül az épület energiaigényének fedezésére

$$SS = \frac{C}{A+C}$$

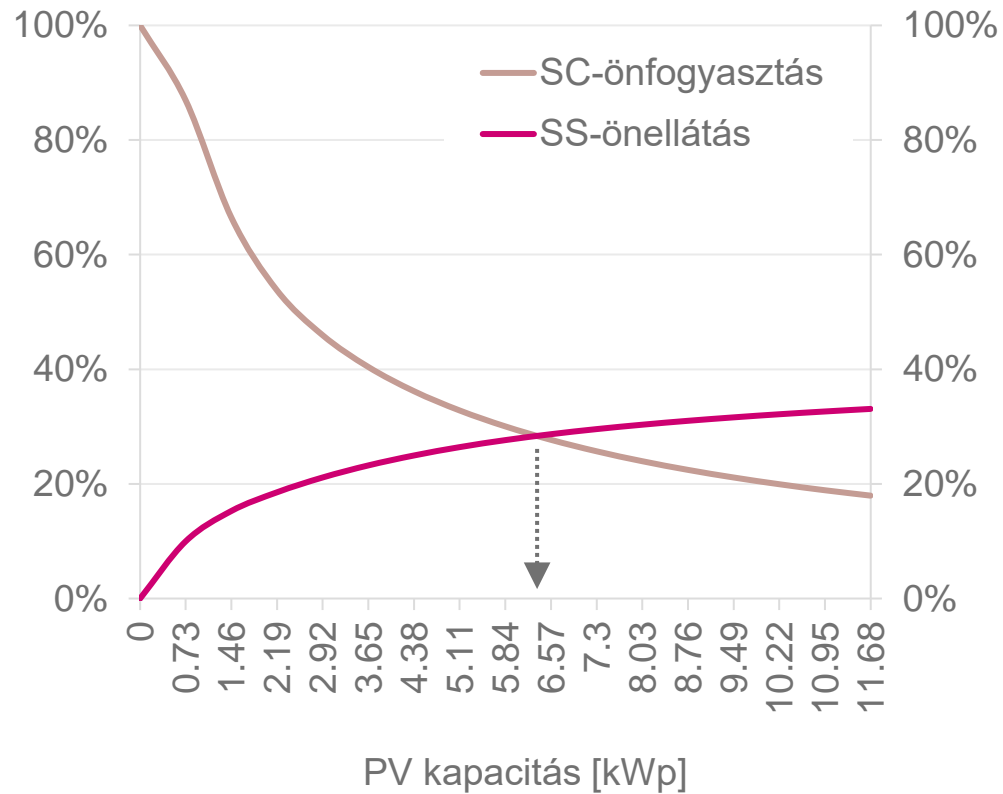
Közvetlenül hasznosított napelemes termelés

Összes felhasználás

MÉRETEZÉSI PROBLÉMA

A megszokott terhelésillesztési mutatók nem segítenek a napelemes kapacitás kijelölésében

$$SC = \frac{C}{B+C} = SS = \frac{C}{A+C}$$

Terhelésillesztési mutatók problémarendszere

- Vagy csak a napelemes termelést (B+C)
- Vagy csak a felhasználást (A+C) veszik figyelembe
  - Emiatt **monoton trendet** adnak **a** mutatók a beépített **napelem kapacitás függvényében**
- **Nem szolgáltatnak műszaki optimumot a méretezéshez**
- Tulajdonképpen gazdasági méretezés
  - **„Nettó nulla”** épületek

ELŐADÁS TARTALMA

- Terhelésillesztési mutatók általánosságban
- Új mutatók napelemes rendszerek méretezésére
- Kitekintés - Elszámolási rendszer változása & bevezetett mutatók
- Fogyasztóoldali befolyásolás - DSM

ÚJ, MÉRETEZÉSRE ALKALMAS MUTATÓK

**Vezessünk be új,
méretezést segíteni képes
mutatókat!**

„Öntermelés”

Mutassa meg, hogy mekkora a helyben
felhasznált energia aránya az épület összes
energiaforgalmához képest

ÖNTERMELÉS MUTATÓ

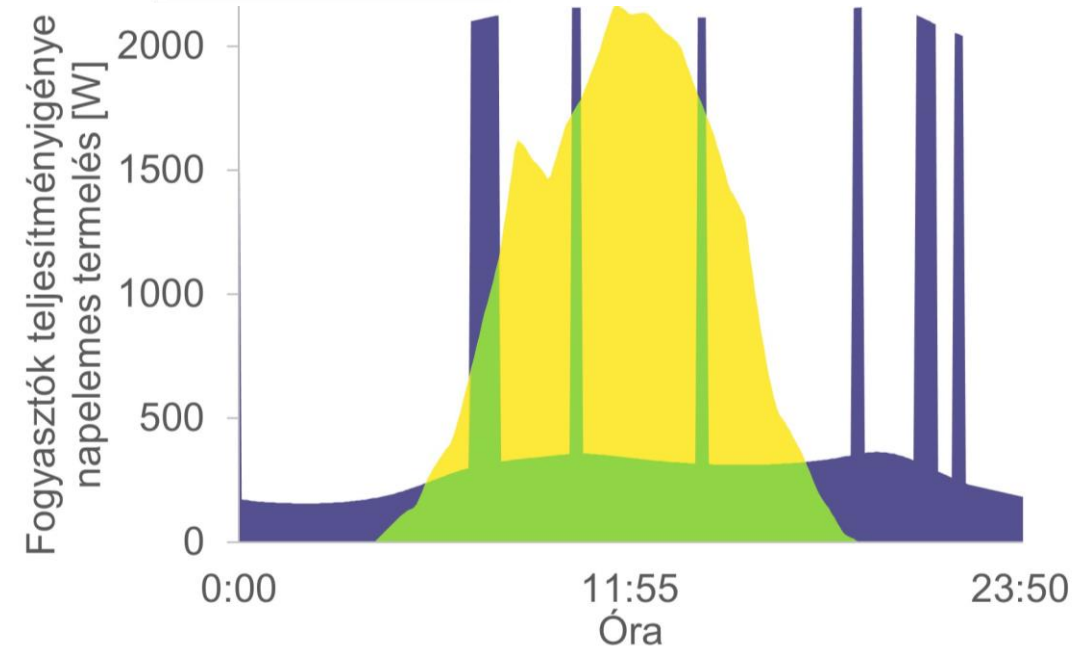
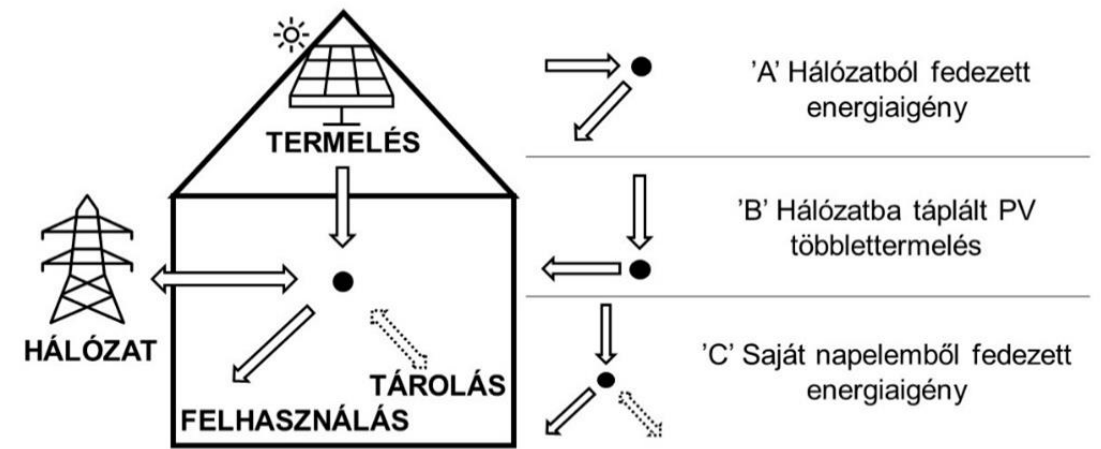
Termelés helyben felhasználásának maximalizálására

Öntermelés – self-production

- Megmutatja, hogy a napelemes termelés mekkora hányadát használja fel közvetlenül az épület

$$\text{ÖT} = \text{SP} = \frac{C}{A+B+C}$$

***Közvetlenül hasznosított
napelemes termelés***
Épület összes energiaforgalma

- 'A' Hálózattól fedezett energiaigény
- 'B' Hálózatba táplált PV többlettermelés
- 'C' Saját napelemből fedezett energiaigény

**Vezessünk be új,
méretezést segíteni képes
mutatókat!**

„Hálózathasználati tényező”

Mutassa meg, hogy a napelemes rendszer telepítésével valójában csökken vagy növekszik a hálózattal folytatott energiaforgalom

ÖNTERMELÉS MUTATÓ

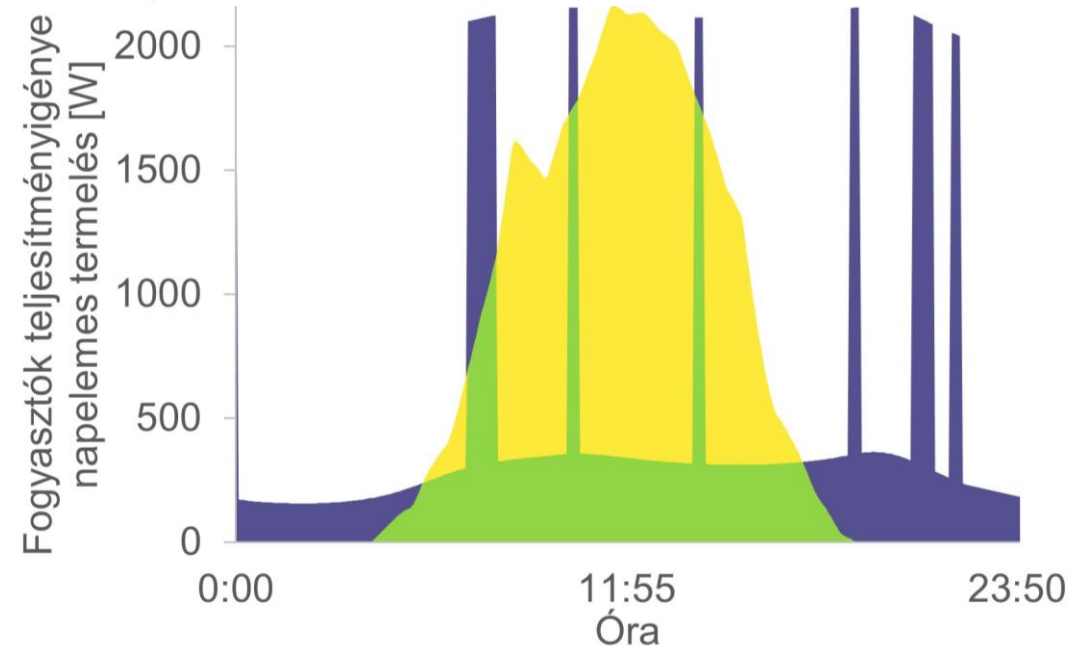
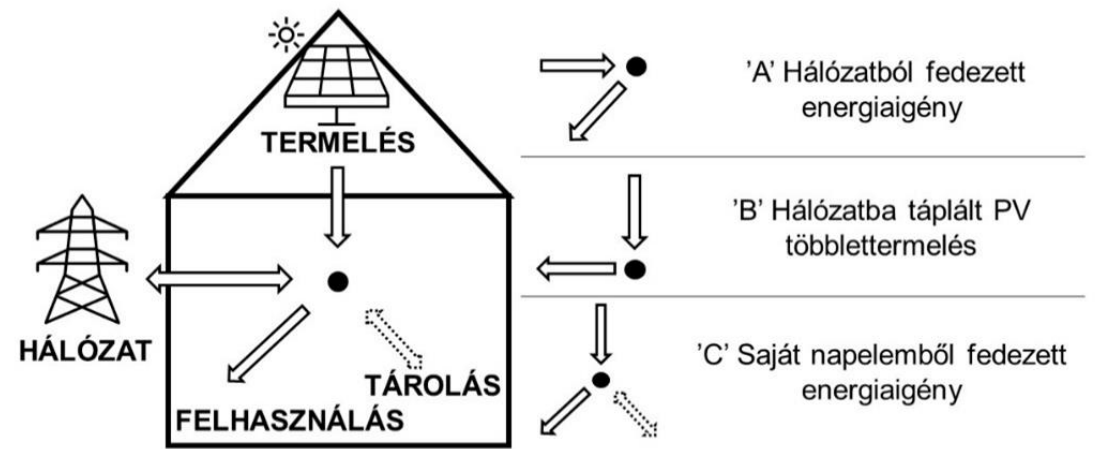
Termelés helyben felhasználásának maximalizálására

Hálózathasználati tényező – grid-liability

- Megmutatja, hogy a napelemes rendszer alkalmazásával milyen mértékben változik – növekszik vagy csökken az interakció a hálózattal

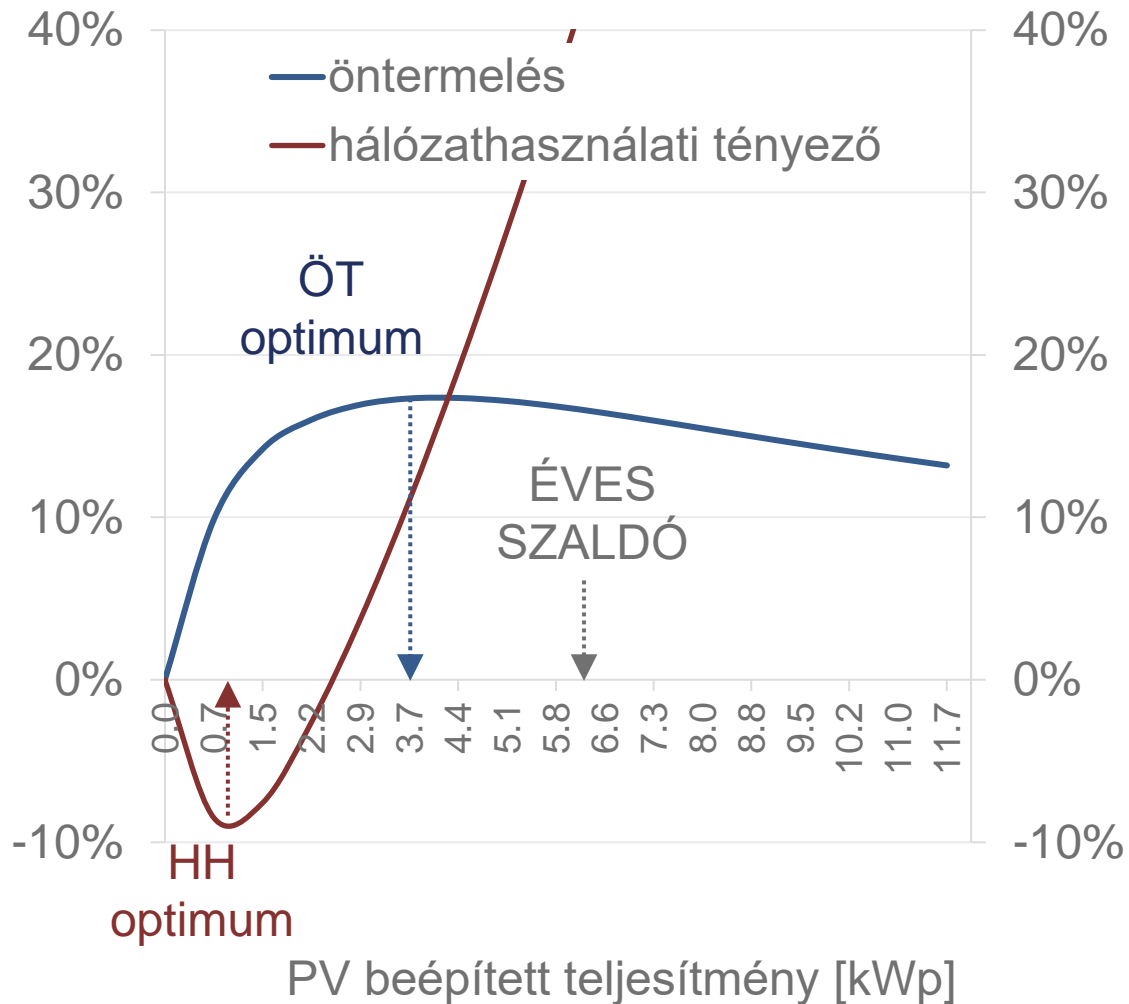
$$HH = GL = \frac{A+B}{A+C} - 1$$

Hálózattal folytatott energiaforgalom
Energiaforgalom a napelemes rendszer nélkül – 1

- 'A' Hálózattól fedezett energiaigény
- 'B' Hálózatba táplált PV többlettermelés
- 'C' Saját napelemből fedezett energiaigény

MUTATÓK OPTIMUM ÉRTÉKEI

Öntermelés mutató

- 0 – 1 közötti értékeket vehet fel
- Maximuma a legkedvezőbb

Mindkét mutató lényegesen **kisebb PV kapacitásra ad optimumot, mint az éves szaldó megközelítés!**

Hálózathasználati tényező

- Minimuma -1, felülről nem korlátos
- Minimuma az optimum

TERHELÉSILLESZTÉSI MUTATÓK TULAJDONSÁGAI

Különböző tényezők hatása a mutatókra

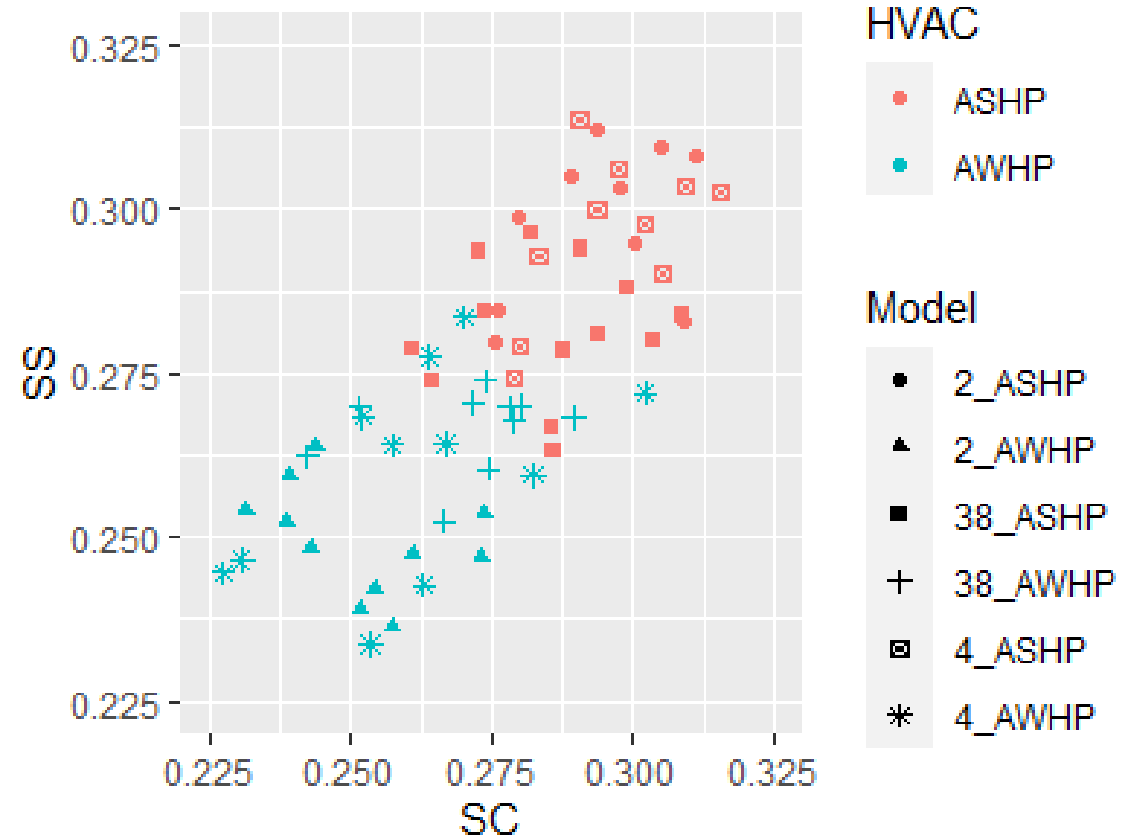
- Épülettípus hatása
- Épületgépészeti rendszer típusa
- Napelem tájolásának hatása
- Napelemes teljesítmény hatása

TERHELÉSILLESZTÉSI MUTATÓK TULAJDONSÁGAI

Különböző tényezők hatása a mutatókra

- Épülettípus hatása
- **Épületgépészeti rendszer típusa**
- Napelem tájolásának hatása
- Napelemes teljesítmény hatása
- ASHP – levegő-levegő hőszivattyú + villanybojler
- AWHP – levegő-víz hőszivattyú

A nagyobb felhasználás ellenére egyidejűségek szempontjából a villanybojleres rendszerek kedvezőbben teljesítenek.

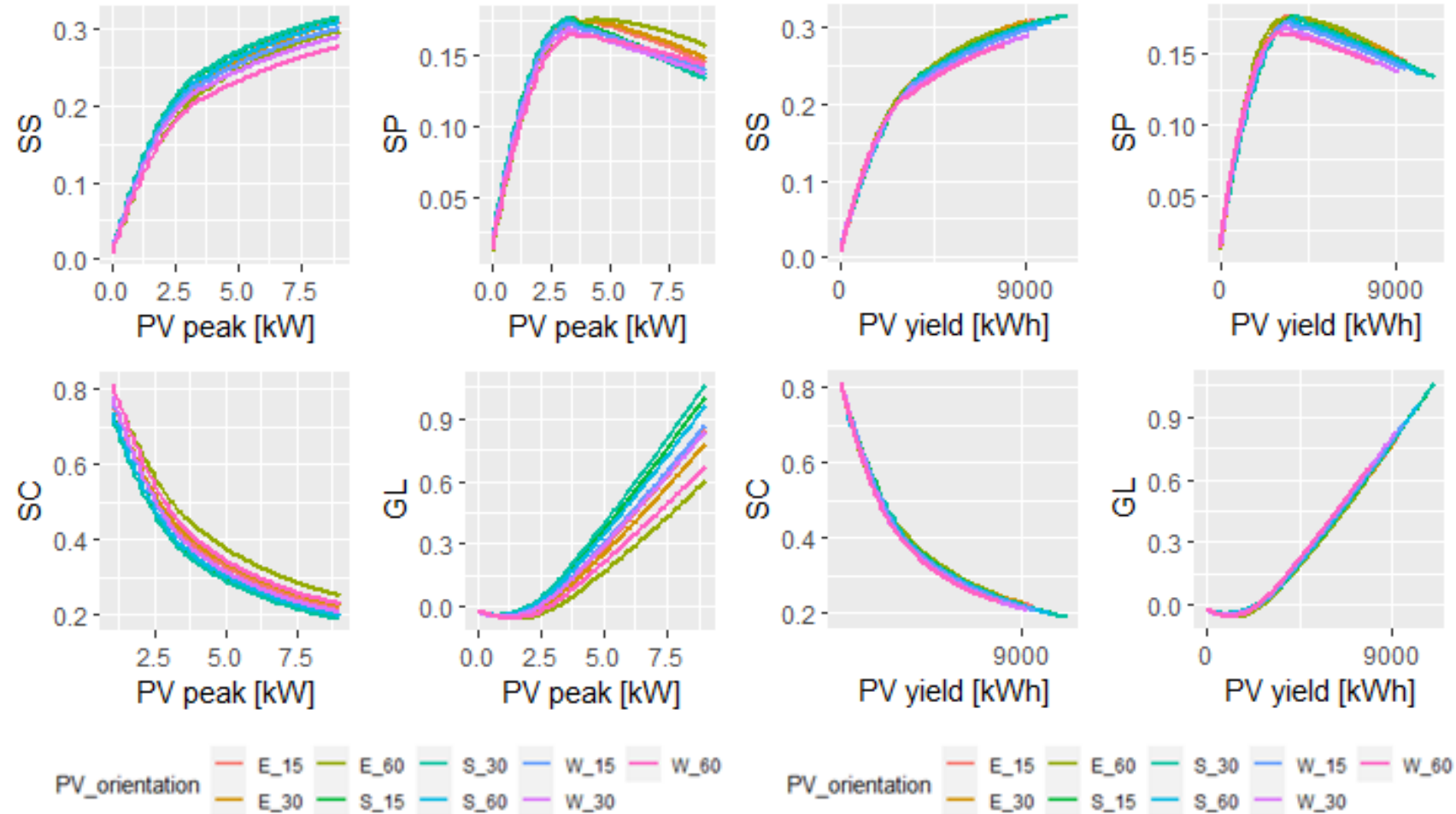
TERHELÉSILLESZTÉSI MUTATÓK TULAJDONSÁGAI

Különböző tényezők hatása a mutatókra

- Épülettípus hatása
- Épületgépészeti rendszer típusa
- **Napelem tájolásának hatása**
- **Napelem teljesítménye**

A terhelésillesztési mutatók szempontjából az éves termelés beszédesebb, mint a kapacitás.

Tájolás szempontjából a keleti tájolású rendszerek a legkedvezőbbek.

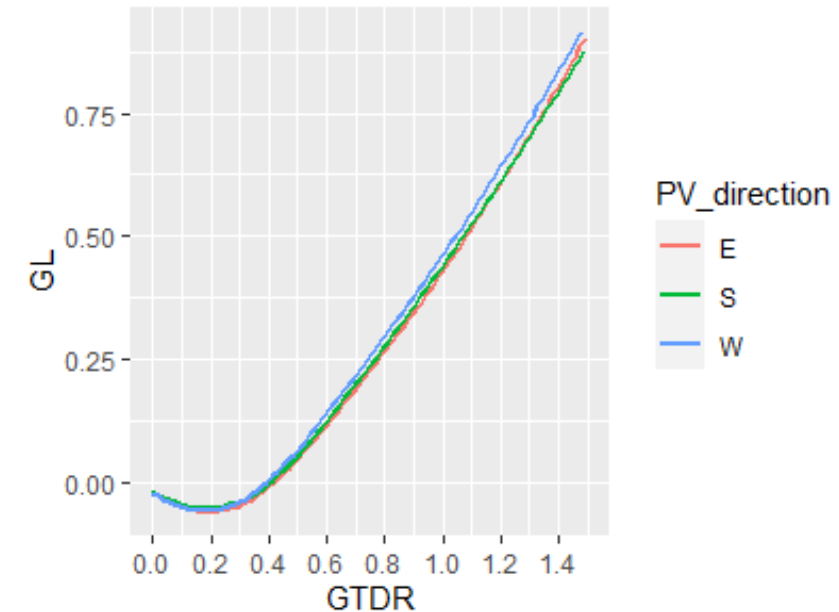
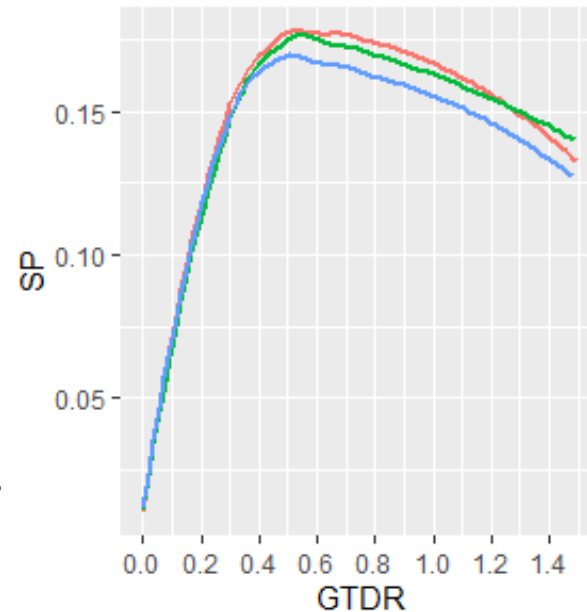
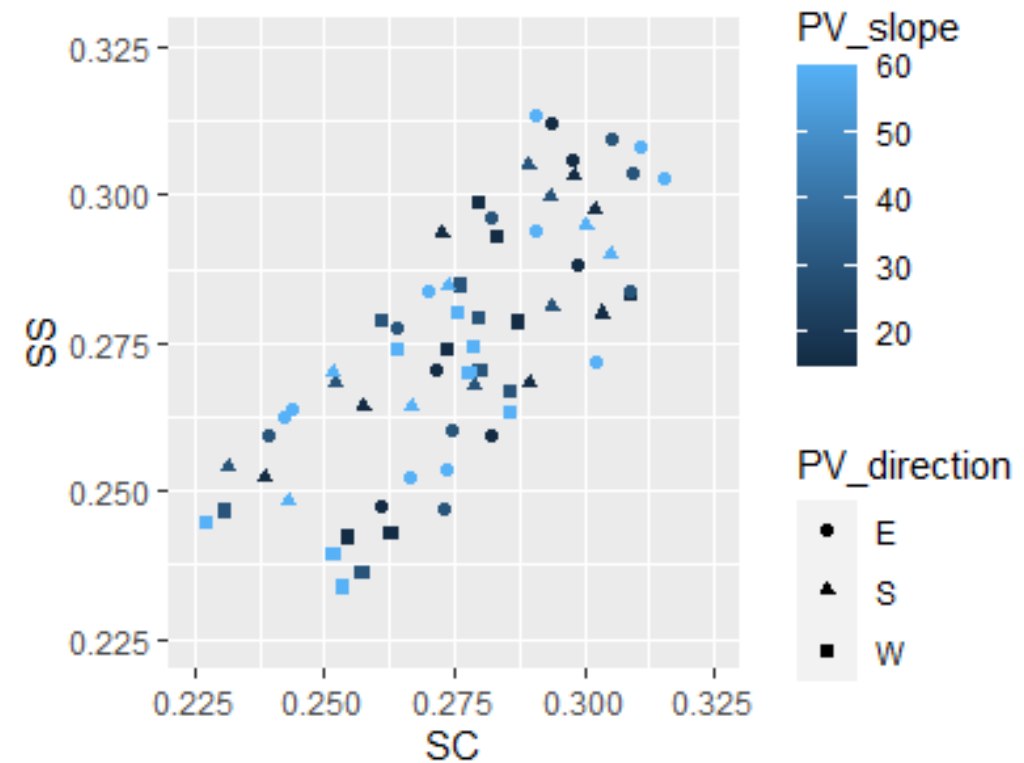
TERHELÉSILLESZTÉSI MUTATÓK TULAJDONSÁGAI

Különböző tényezők hatása a mutatókra

- Épülettípus hatása
- Épületgépészeti rendszer típusa
- **Napelem tájolásának hatása**
- **Napelem teljesítménye**

Tájolás alapján a nyugati tájolásúak mutatkoztak a legkedvezőtlenebbnek, a keleti és déli tájolásúak hasonlóan viselkedtek

Dőlésszöget tekintve nem mutatkozott szignifikáns különbség a rendszerek között.

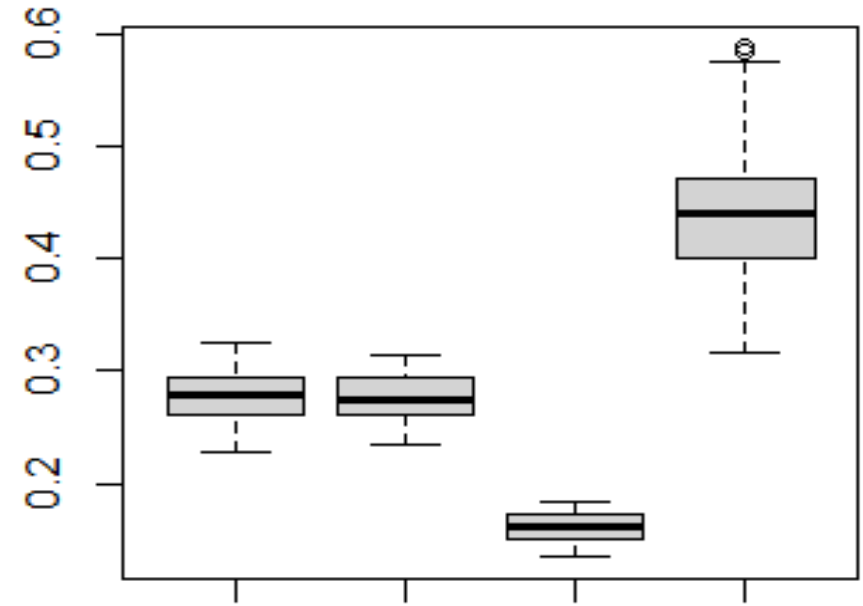
ELŐADÁS TARTALMA

- Terhelésillesztési mutatók általánosságban
- Új mutatók napelemes rendszerek méretezésére
- Kitekintés - Elszámolási rendszer változása & bevezetett mutatók
- Fogyasztóoldali befolyásolás - DSM

HAZAI „NETTÓ NULLÁK”

Különböző tényezők hatása a mutatókra

- A hazai „nettó nullák” átlagosan energiaigényük mindössze 28%-át fedezik közvetlen saját napelemes rendszerükből
- Kiemelendő, hogy ezek az épületek 45%-kal nagyobb energiaforgalmat bonyolítanak le a hálózattal, mint a napelem nélküli társaik.

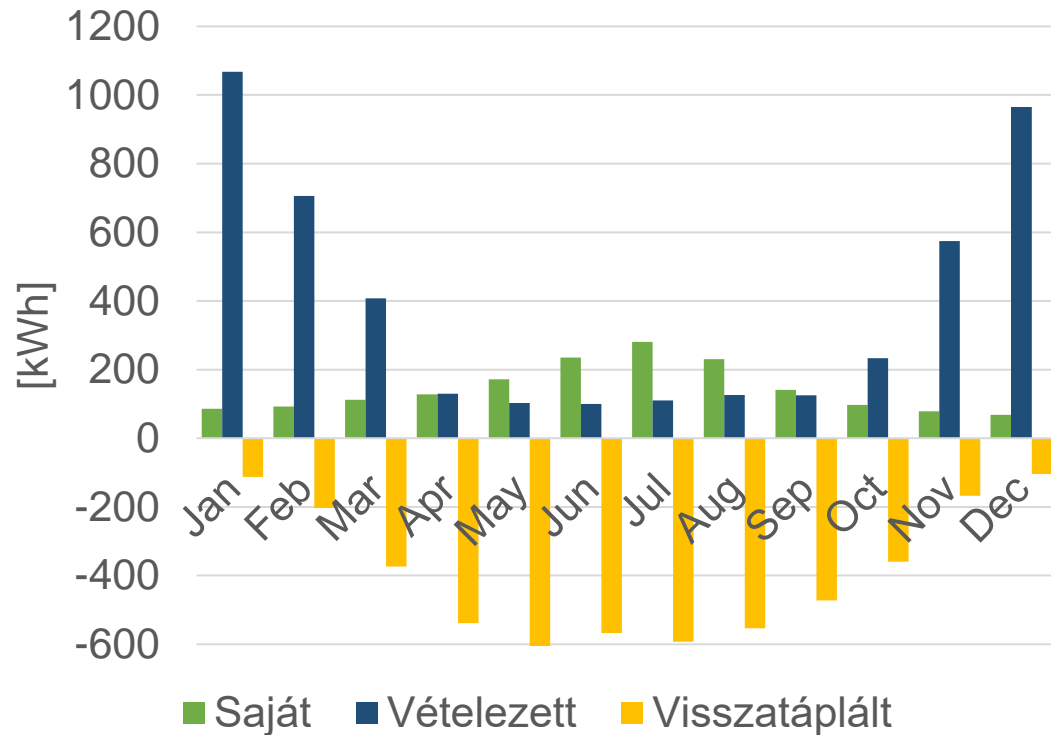

	SC	SS	SP	GL
Átlag	0.2768	0.2752	0.1601	0.4456
Minimum	0.2274	0.2337	0.1336	0.3166
Maximum	0.3263	0.3137	0.1842	0.5889
Szórás	0.0228	0.0209	0.0137	0.0623

**Mi lesz veled, szaldó
elszámolás?**

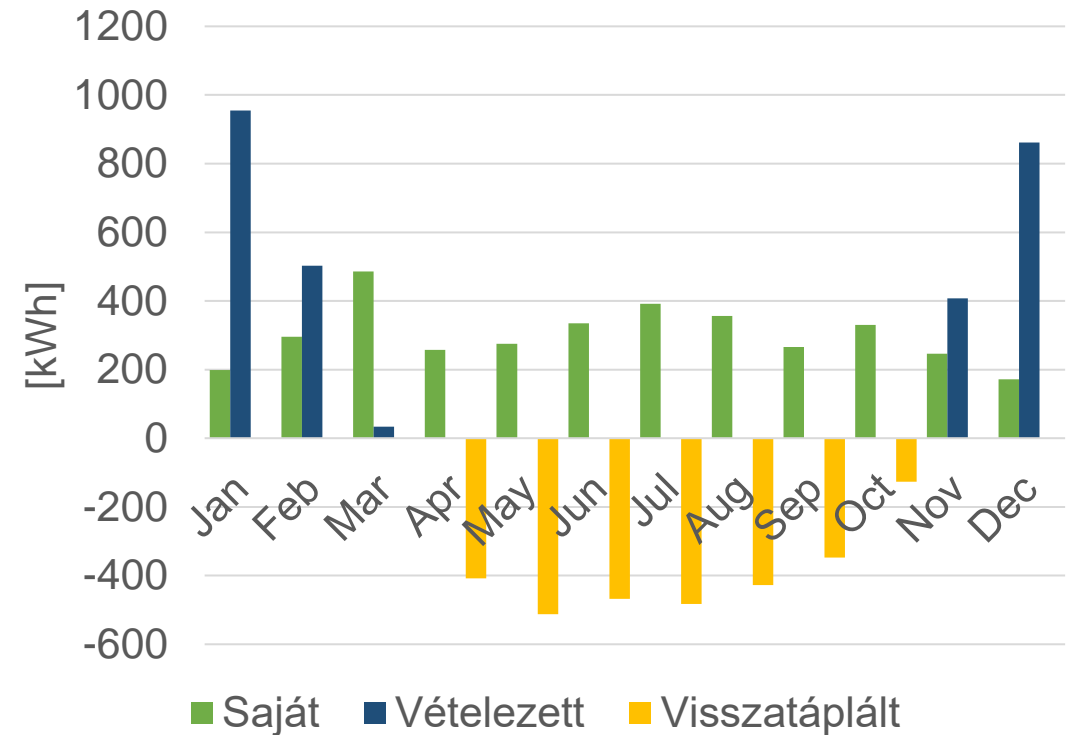
ELSZÁMOLÁSI RENDSZEREK KÜLÖNBSÉGEI

Bruttó elszámolás, nettó nulla PV

Saját	Vételezett	Visszatáplált
1720	4646	-4661

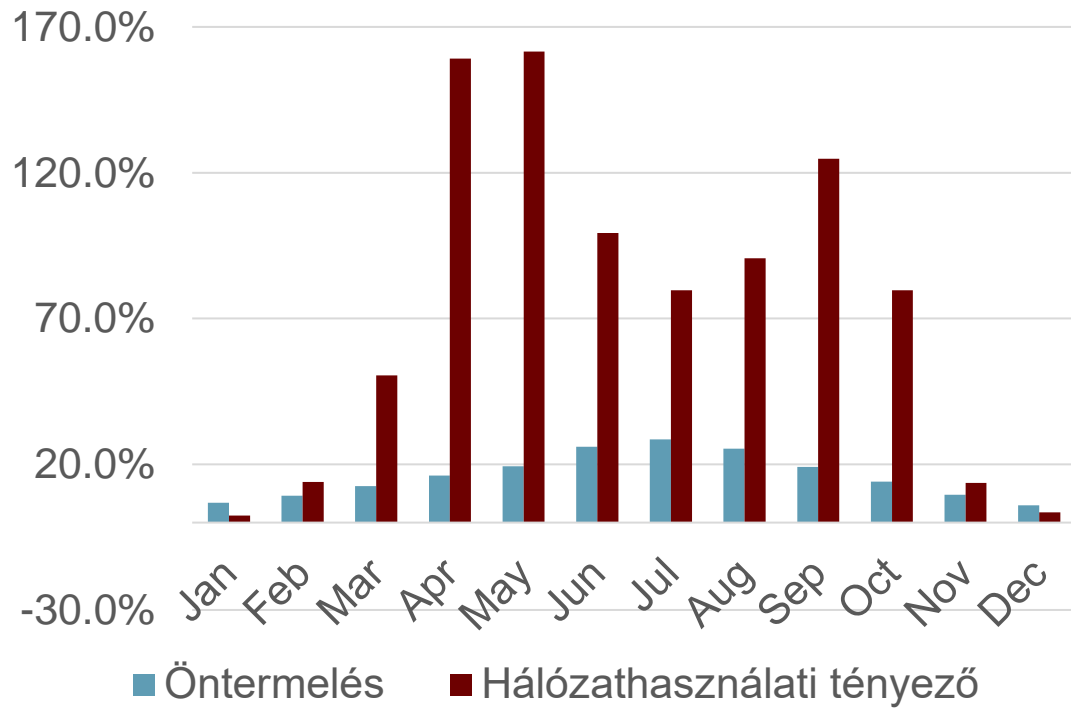
Havi szaldó, nettó nulla PV

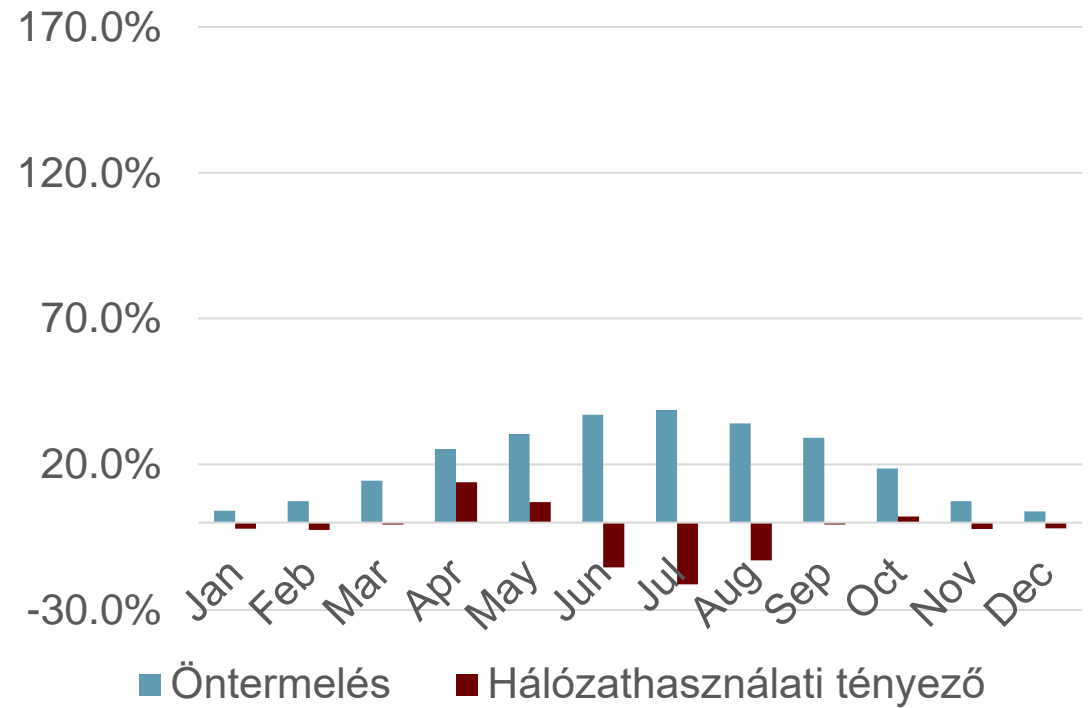
Saját	Vételezett	Visszatáplált
3608	2758	-2773

RENDSZER MÉRETEZÉSÉNEK KÜLÖNBSÉGE – HÁLÓZATHASZNÁLAT ÉS ÖNFOGYASZTÁS

Nettó nullára méretezve

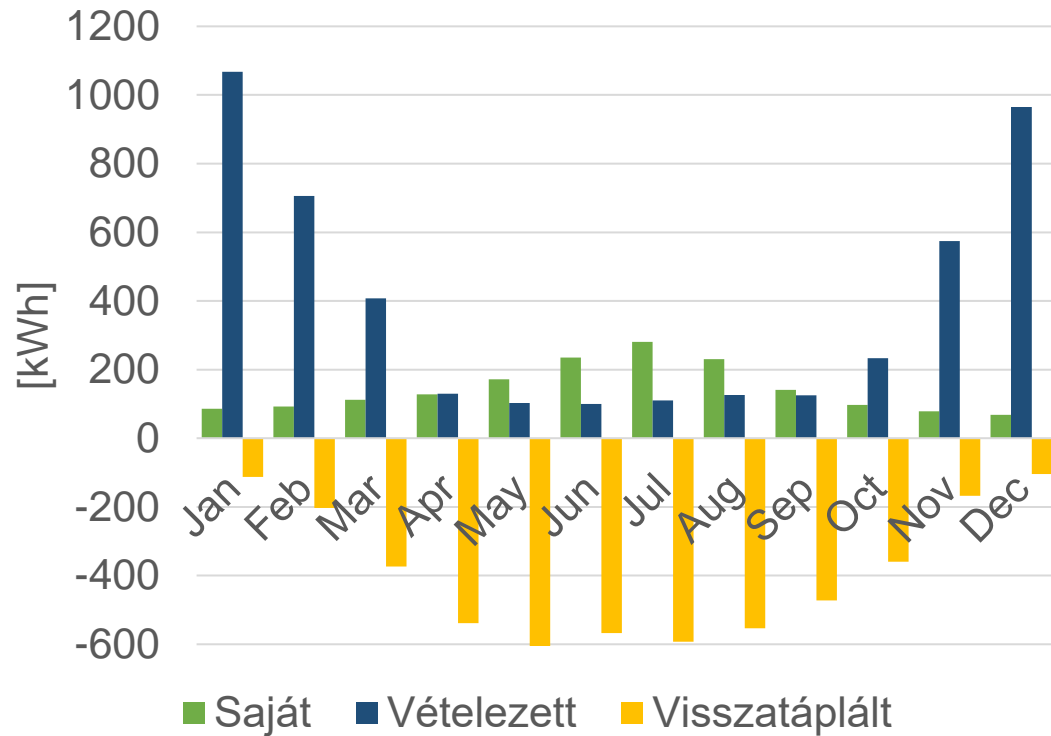

Nettó nulla * 35%-ra méretezve

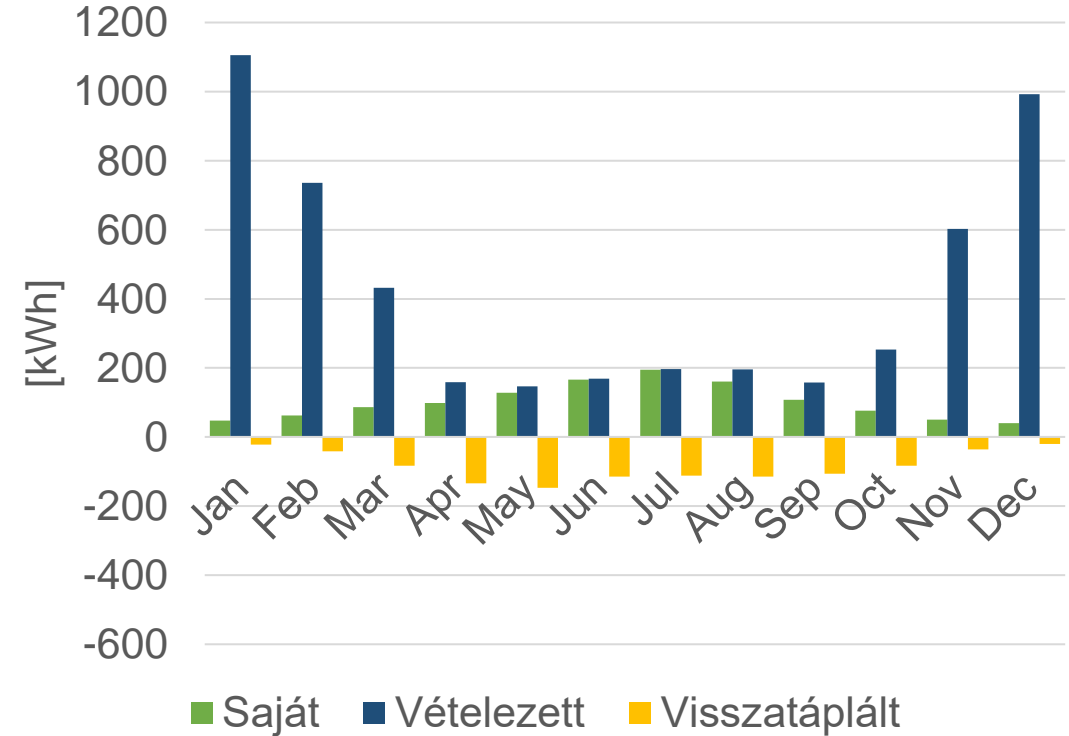
RENDSZER MÉRETEZÉSÉNEK KÜLÖNBSÉGE

Bruttó elszámolás, nettó nulla PV

Saját	Vételezett	Visszatáplált
1720	4646	-4661

Bruttó elszámolás, 35% * nettó nulla PV

Saját	Vételezett	Visszatáplált
1220	5148	-1015

GAZDASÁGI ÁTTEKINTÉS

Méretezés	Nincs	Nettó nulla	Nettó nulla	Nettó nulla	Nettó nulla * 0.35
Elszámolás	-	Éves szaldó	Havi szaldó	Bruttó	Bruttó
Energia [kWh/év]	6 367	6 367	6 367	6 367	6 368
Saját		6 367	3 608	1 720	1 220
Vételezett	6 367	-	2 759	4 647	5 148
Visszatáplált		-	2 774	- 4 662	- 1 015
Egyszerű megtérülés [év]		6.98	9.37	17.37	9.67
Dinamikus megtérülés [év]		8	11	22	11
NPV 15		2 123 657 Ft	943 113 Ft	-642 981 Ft	293 264 Ft
IRR		14.90%	9.75%	1.16%	9.26%

KUTATÁS ELÉRHETŐSÉGE

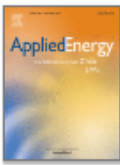
Publikációk

A mutatókról és kutatásról bővebben:

- Angol nyelv folyóiratcikk:
  - <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0306261922013800>
- A magyar nyelv kivonatok a Magyar Épületgépészet és az E-gépész online kiadásaiban is elérhetőek:
  - http://www.epgeponline.hu/online_cikkek/letoltes/31
  - <https://www.e-gepesz.hu/cikkek/18823-terhelesillesztési-mutatók-háztartási-méretű-napelemes-rendszer-méretezésére>

Applied Energy
Volume 327, 1 December 2022, 120123

Novel load matching indicators for photovoltaic system sizing and evaluation

László Zsolt Gergely , Tamás Csoknyai, Miklós Horváth

Terhelesillesztési mutatók háztartási méretű napelemes rendszer méretezésére

Gergely László
PhD hallgató

Dr. Csoknyai Tamás
egyetemi docens
tanszékvezető

Dr. Horváth Miklós
egyetemi adjunktus

BME Gépészmérnöki Kar, Épületgépészeti és Gépészeti
Eljárástechnika Tanszék

A cikk megtalálható honlapunkon az online cikkek rovatban,
ahonnan díjmentesen letölthető.

Magyar Épületgépészet, Online cikk, 2022/12. hó

Köszönöm a figyelmet!

GERGELY László

BME Épületenergetikai kutatócsoport

ELŐADÁS TARTALMA

- Terhelésillesztési mutatók általánosságban
- Új mutatók napelemes rendszerek méretezésére
- Kitekintés - Elszámolási rendszer változása & bevezetett mutatók
- Fogyasztóoldali befolyásolás - DSM

Fogyasztóoldali befolyásolás

Demand Side Management

- DSM lehetőségek
- Megújuló-energia fókuszú
- Ár központú
- Hálózati paraméterekre koncentráló

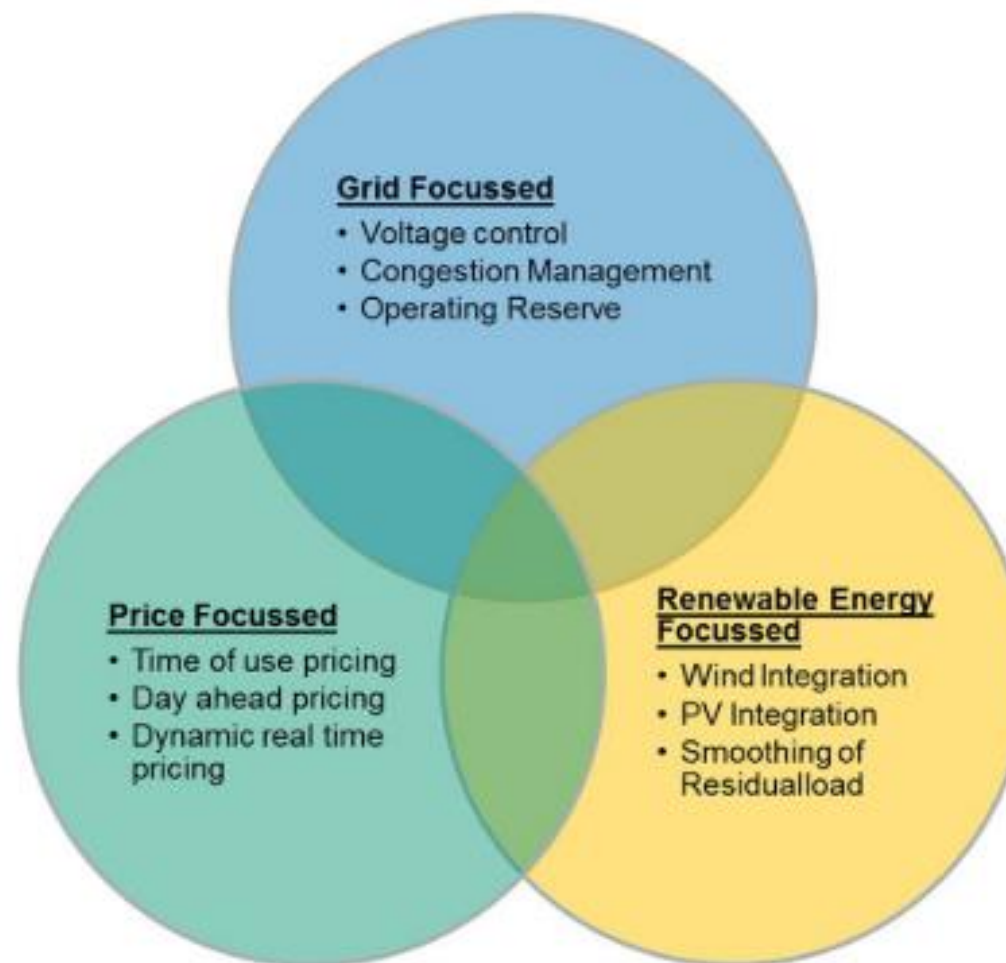
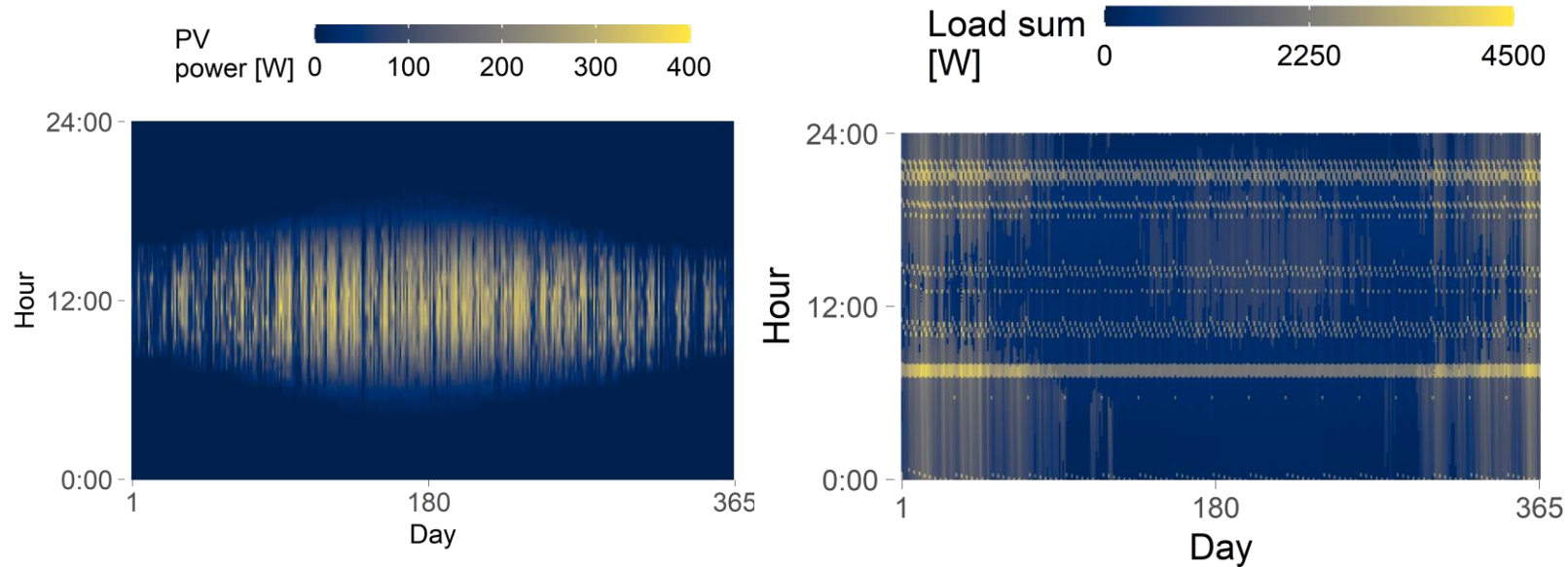

Figure 2 – DSM strategies

<http://dx.doi.org/10.1016/j.rser.2016.11.182>

PhD III/II.

Mutatók javítási lehetőségének feltárása

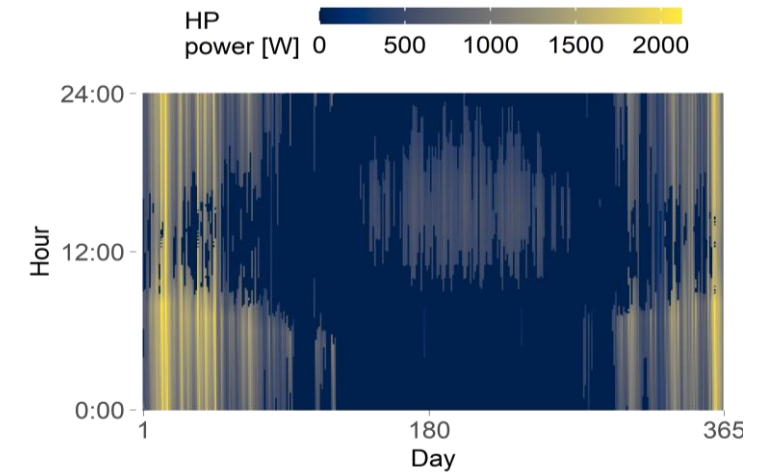
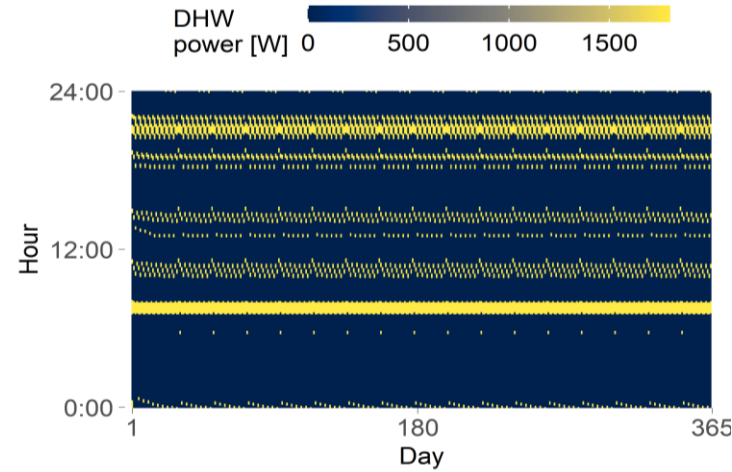
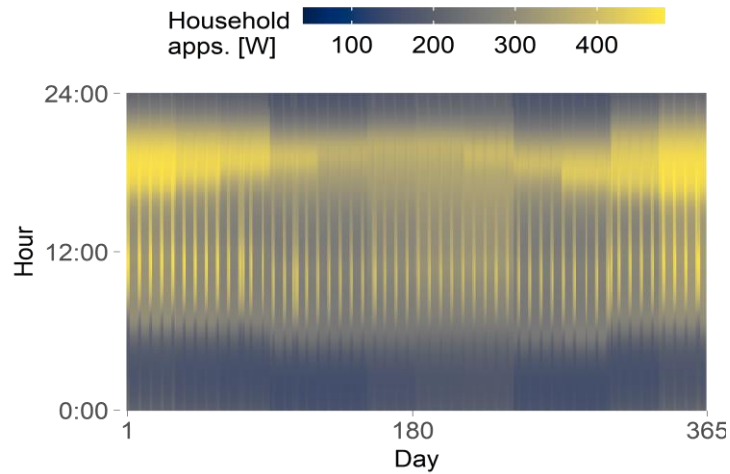
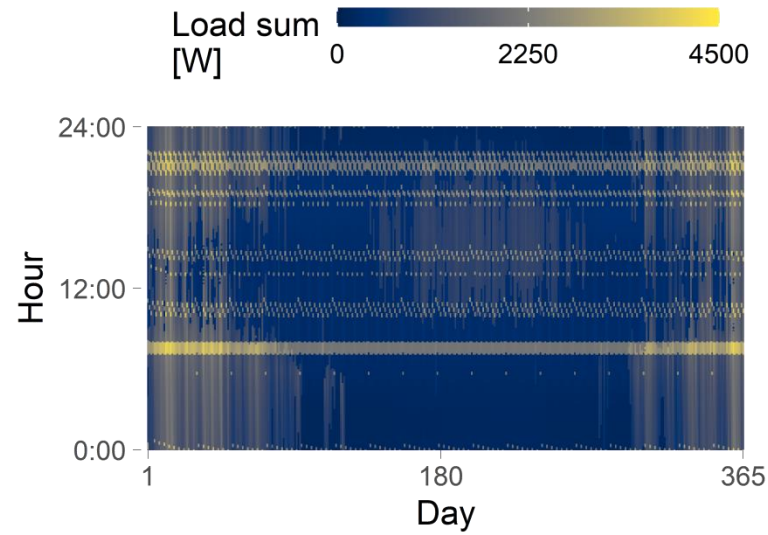

- **Beavatkozási lehetőségek feltárása**
- Fogyasztás elemzése
  - Háztartási berendezések
  - Fűtés - hűtés
  - Használati melegvíz termelés

TERHELÉSILLESZTÉSI PROBLÉMA

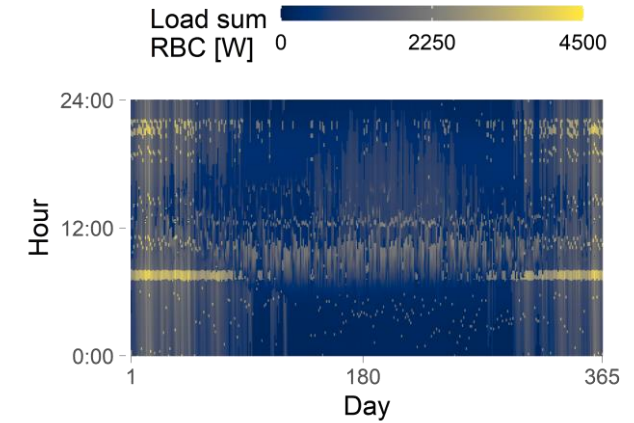
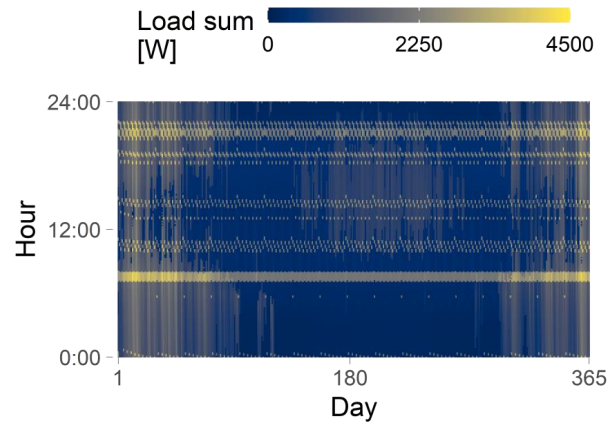
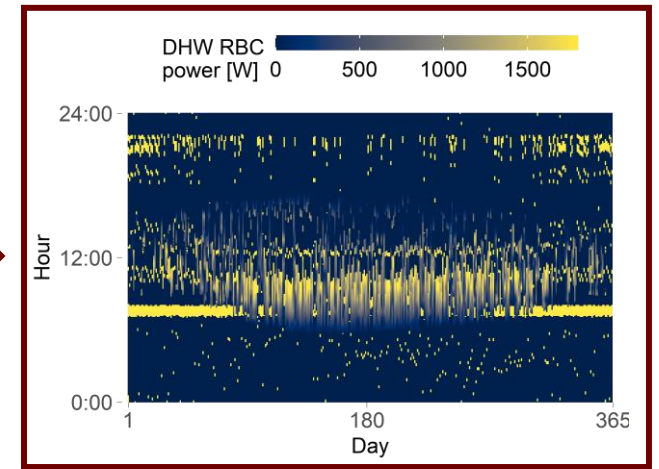
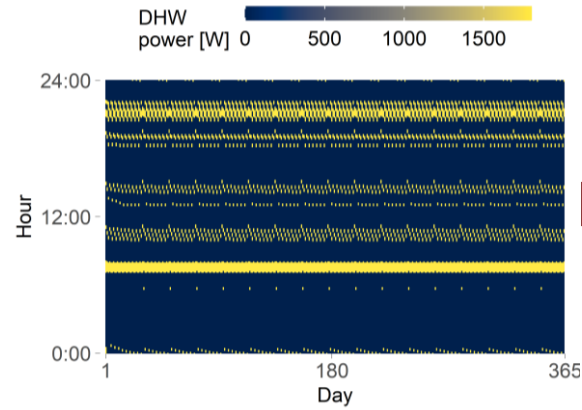
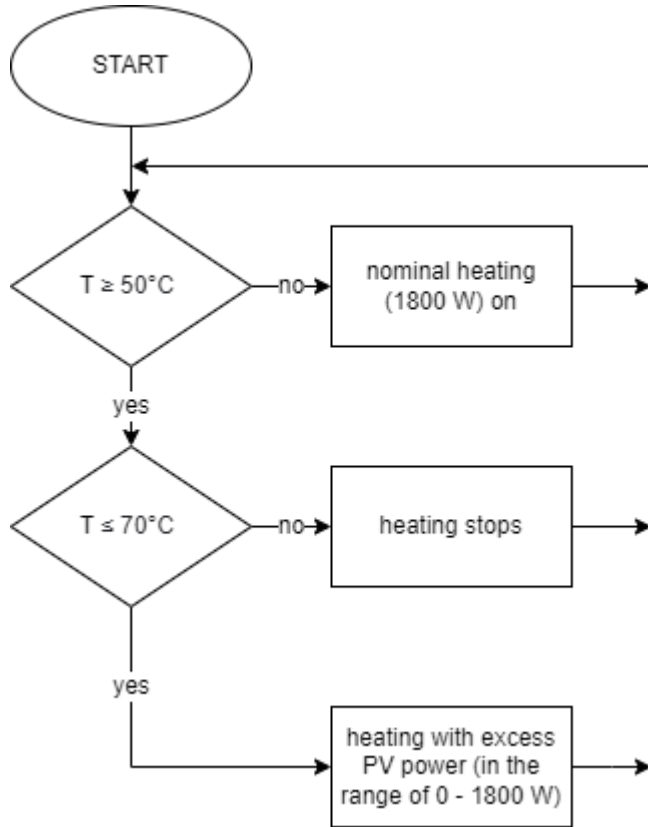
EGYIDEJSÉG ELEMZÉSE

Felhasználás részetezése

DSM LEHETŐSÉGEK

HMV termelés módosított üzeme

DSM ÉS A BEVEZETETT MUTATÓK

